

Skola & utbildning

Ny rapport: Engelska skolan i topp när det gäller glädjebetyg

Av: Jonathan Jeppsson

PUBLICERAD: 30 MAJ 2018 | UPPDATERAD: 30 MAJ 2018

Per Vorberg (M), kommunstyrelsens ordförande i Härryda kommun, mötte i mitten av juni upprörda kommuninvånare vid könsplanen i Furuhäll. Bild: Thomas Eriksson

Efter protesterna – planer på att bygga ny skola i Mölnlycke ivbryts

Med en månad kvar till valet i den heta frågan om att bygga en ny skola i Mölnlycke har kommunstyrelsen beslutat att ivbryta planerna på att bygga en ny skola i Mölnlycke.

Domstol säger nej till fyra nya IES-skolor

UPPDATERAD 2022-10-26 PUBLICERAD 2022-10-26

Underbetyg till IES i studiero och trygghet

Friskola ville öppna – då stängs kommunens skola

Solna stad uppmanade invånarna att ställa sig i Engelska skolans kö. Sedan fick föräldrar veta att delar av den kommunala skolan stänger, och att intresset för IES påverkat beslutet. "Det var tydlig reklam för IES från kommunen", säger föräldern Rikard Axelsson.

Karin Thurfjell

UPPDATERAD 2023-12-02

Sveriges Lärare: "Därför anmäler vi IES-skolorna"

Internationella Engelska Skolan har problem

Rapport 3 2023
Nätverket för en likvärdig skola
Sten Svensson

Skolkoncernen Internationella Engelska Skolan har stött på problem

Internationella Engelska Skolan, IES, en av de mest framgångsrika och snabbväxande skolkoncernerna, har på senare år stött på en rad problem. De har gått från ett läge där kommunerna tog emot dem med öppna armar till en situation där de har mött ett ökande lokalt motstånd.

För några år sedan hade IES planer på att öppna en rad nya skolor i olika kommuner. Men i flera kommuner uppstod en debatt om att IES-skolor kan medföra nackdelar för kommunen. I några kommuner visade tjänstemännens utredningar att både skolkostnaderna och skolsegregationen skulle öka. En genomsnittlig IES-skola har närmare 700 elever och när den etableras värvar den elever från alla kommunens skolor. Och när välfungerande kommunala skolor i medelstora kommuner tappar en stor grupp elever får de problem med sin ekonomi och fortsatta drift. När föräldrarna upptäcker att den stabila och välfungerande kommunala skolan riskerar drastiska nedskärningar eller till och med en nedläggning för att en IES-skola ska starta, börjar de protestera.

I många, oftast borgerligt styrda, kommuner har man varit mycket angelägen om att underlätta för en IES-etablering. I flera kommuner har man gynnat koncernen med förmånliga priser på markköp och lägre hyror. Det har också förekommit att IES ställt krav på kommunerna för att de ska etablera sig. Det kan handla om krav på att hyran ska subventioneras eller att lämplig centralt placerad mark ska ställas till förfogande. I en del fall kräver också de byggbolag som IES samarbetar med att kommunerna ska garantera hyran även om IES-skolan skulle läggas ner efter några år. När några av dessa subventioner har överklagats till förvaltningsrätten fick de klagande rätt i en del fall.¹

De politiker som underlättat IES-etableringar har lite yrvaket upptäckt att en hel del kommuninvånare inte ville ha en IES-skola. Dessutom har allt fler borgerliga lokalpolitiker börjat förstå att det kan uppstå allvarliga problem för de kommunala skolorna när en stor koncernskola etablerar sig. De ser att skolkostnaderna och skolsegregationen ökar samtidigt som en eller flera kommunala skolor riskerar att konkurreras ut. Det kommunala ansvaret för att hela kommunen ska ha en skola riskeras. Insikten om att det kan vara ett politiskt risktagande att stödja IES har börjat sprida sig.

IES har också stött på andra problem. Skolinspektionen har skärpt sina rutiner för att godkänna IES ansökningar om att starta nya skolor. Tidigare räckte det med att IES uppgav hur många elever de hade i kö, men numera kräver Skolinspektionen ett ordentligt underlag. Det har inneburit att fyra ansökningar från IES avslogs under 2022 och det orsakade i sin tur problem för de byggföretag som IES samarbetar med.

Utöver det har IES figurerat i pressen på senare år i frågor om dålig ordning, märkliga klädregler och att de sätter glädjebetyg. Koncernens marknadsföring om att IES-skolorna utmärks av goda kunskaper och god ordning har fått sig en törn.

---

¹ <https://www.dagensarena.se/innehall/kommuner-ko-engelska-skolan/>

Plötsligt får IES får nej av Skolinspektionen när de vill öppna nya skolor

Hösten 2022 beslöt Skolinspektionen att säga nej till IES-koncernens ansökningar om att starta nya skolor i Göteborg, Upplands-Bro, Huddinge och Norrtälje. Motiveringen var att det krävdes mer utförliga undersökningar av behovet av nya skolor i dessa kommuner. IES måste tydligt visa vad de grundade de förväntade elevunderlagen på. Tidigare har det gått bra för IES att hänvisa till att de har köer till sina skolor men det godkände inte längre Skolinspektionen.

Andra skolkoncerner som fått göra noggranna undersökningar och enkäter där de redovisat sina kommande elevunderlag, har reagerat och hört av sig till Skolinspektionen. De tycker att IES blivit otillbörligt gynnat. Konkurrenterna har fog för sin kritik. Självklart ska en statlig myndighet behandla alla ansökningar på samma sätt och inte ensidigt gynna IES. Skolinspektionens agerande innebär att IES har fått en konkurrensfördel. I en intervju i DN bekräftar Skolinspektionen att de har höjt kraven på IES till att presentera likadana underlag som andra fristående huvudmän.

”Ja, det stämmer att vi nu eftersträvar en mer likvärdig prövning av ansökningarna. Det kan ha varit en glidning som vi behöver strama upp, säger Liselotte Fredzell, utredare vid tillståndsenheten på Skolinspektionen.”²

IES-koncernen överklagade Skolinspektionens beslut om att säga nej till fyra skolor till förvaltningsrätten och menade att intresset för skolorna var betydande. Som exempel angav de att skolan i Norrtälje hade 650 elever i kö till skolans 550 platser. Läget var motsvarande i de andra kommunerna, menade IES. Men det tog förvaltningsrätten ingen hänsyn till utan avslog IES överklagande. Domstolen tog inte ställning till de nya uppgifterna från IES utan bedömde bara de grunder som förelåg när Skolinspektionen fattade sitt beslut.³

När Skolinspektionens och förvaltningsdomstolens beslut kom, uppstod problem för IES och de bygg- och fastighetsföretag som skulle bygga de nya skolorna. Trots att tillstånden inte var klara var bygget i Norrtälje redan i gång. Även i de andra kommunerna var planeringen långt kommen och flera fastighetsföretag fick problem när allt blev stoppat. Skolinspektionens stopp kom samtidigt som räntorna steg och kostnaderna för byggmateriel ökade kraftigt. Fastighetsbolagen som i många fall är högt belånade har hamnat i ett mer ekonomiskt ansträngt läge.⁴

IES-koncernen har problem med ordning och studiero

IES marknadsför sig med att de har god ordning och att eleverna har studiero. Men i den enkät som Skolinspektionen genomförde 2021 hamnade koncernens elever under genomsnittet. Tidningen Vi lärare intervjuade Skolinspektionens utredare som kommenterade resultatet.

---

² <https://www.dn.se/sverige/skolinspektionen-sager-nej-till-fyra-nya-ies-skolor/>

³ <https://www.dn.se/sverige/domstol-sager-nej-till-fyra-nya-ies-skolor/>

⁴ <https://www.fastighetsvarlden.se/notiser/nej-till-fyra-nya-ies-skolor-bolag-drabbas/>

”När det gäller studiero ligger de i den undre halvan. De har en bit kvar, säger Per Gillström, Skolinspektionens utredare.”⁵

I enkäten, riktad till femteklassarna, ligger IES under medel i samtliga 10 undersökta parametrar, bland annat ordningsregler, studiero, och trygghet. Poängen i dessa tre kategorier har sjunkit sedan Skolenkäten höstterminen 2018. I årskurs 9 ligger IES bättre till, men de har en aning lägre poäng än rikssnittet i 9 av 14 kategorier. Bland annat ligger de under i ordningsregler, studiero, trygghet och elevhälsa.⁶

IES-koncernen sätter för höga betyg

När skolan marknadsutsattes och skolorna började konkurrera om eleverna satte betygsinflationen fart. Sedan slutet av 1990-talet har betygen höjts mer eller mindre varje år samtidigt som de kunskapsmätningar som gjorts, till exempel PISA, har visat på sjunkande eller oförändrade resultat. Betygsinflation finns i både kommunala och fristående skolor men en utredning av Jonas Vlachos från 2018 visar att de fristående skolorna generellt sett sätter högre betyg jämfört med de nationella proven.

”Alla friskolegrupper sätter genomgående högre betyg än kommunala skolor efter att hänsyn tagits till resultaten på de nationella proven. Skolor tillhörande IES och Kunskapsskolan utmärker sig särskilt i detta avseende.”^{7 8}

Samma bild har även andra rapporter visat.⁹

Under 2022 rapporterade SVT att lärarna vid IES-skolorna i Kista och Huddinge pressats att sätta för höga betyg.

”SVT har talat med flera tidigare lärare vid IES i Kista och Huddinge. De beskriver en kultur där lärare pressas att sätta höga betyg och där elever tillåts ta hjälp av mobil och läroböcker när de skriver prov.

En lärare vittnar om att skolledningen ändrat betyg för att se till att elever blivit godkända, trots att läraren underkänt eleverna. En annan lärare berättar att hon vid ett tillfälle fick reda på att det prov hon förberett till sina elever var för svårt och att eleverna skulle få ha sina datorer och läroböcker framme vid provskrivningen.”¹⁰

Internationella engelska skolan känner inte igen sig i beskrivningen och menar att de kontinuerligt jobbar för att deras skolor ska sätta korrekta betyg.

---

⁵ <https://www.vilarare.se/nyheter/studiero/underbetyg-till-ies-i-studiero-och-trygghet>

⁶ <https://siris.skolverket.se/siris/ris.openfile?docID=614109>

⁷ Jonas Vlachos. *Trust-Based Evaluation in a Market-Oriented School System*, Institutet för Näringslivsforskning 2018.

⁸ <https://www.aftonbladet.se/nyheter/samhalle/a/Rxw2qd/ny-rapport-engelska-skolan-i-topp-nar-det-galler-gladjebetyg>

⁹ <https://www.dn.se/sverige/fakta-i-fragan-satter-friskolor-gladjebetyg/>

¹⁰ <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/larare-anklagar-internationella-engelska-skolan-for-gladjebetyg>

Allt fler IES-etableringar möter lokalt motstånd

Det är staten, genom Skolinspektionen, som beslutar om tillstånden för nya fristående skolor. Kommunerna har rätt att yttra sig, men de har ingen beslutsrätt och det är vanligt att Skolinspektionen går emot kommunernas yttranden. Under de första tio-femton åren fick nästan alla som ansökte ett tillstånd, men på senare år har regelverket skärpts och det blir vanligare att Skolinspektionen säger nej. De tar numera större hänsyn till hur kommunernas skolor påverkas. Det har också blivit en mer noggrann kontroll av ekonomin hos de ansökande företagen och om deras ägare har några anmärkningar från sina tidigare verksamheter.

Det är kommunen som beslutar om hur marken ska användas. Ska en skola byggas krävs det bygglov och den beslutsrätten kan en kommun använda för att underlätta eller stoppa en skolkoncern som har tillstånd att starta.

När det gäller lokalkostnaderna är huvudregeln att en fristående skola ska få ersättning på samma nivå som de kommunala skolorna. Men det finns ett undantag som säger att om det finns särskilda skäl kan man frågå likabehandlingsprincipen. Om en fristående skola bygger en ny skola med väsentligt högre kostnader än de kommunala kan kommunen ge en högre ersättning. Det är den undantagsregeln IES hänvisar till när de kräver att de ska få mer än de kommunala skolorna. Men den regeln gäller inte för alla de varianter på subventioner som IES har begärt, eller som kommunpolitiker erbjudit, därför har en del av dessa stoppats när de har prövats i förvaltningsrätten.

En annan faktor som kan ställa till problem för IES är att ett tillstånd numera gäller i två år. Har inte skolan startat innan dess måste de söka nytt.

I de 11 uppräknade kommunerna nedan har IES fått problem i 8 och inte startat någon skola.

Härryda

Under 2020 kontaktade den borgerliga majoriteten i Härryda kommun IES med önskemålet att de skulle etablera sig i kommunen och en plats att bygga en IES-skola på. Enligt SVT krävde då IES en högre hyresersättning än vad de kommunala skolorna fick, vilket kommunen sa ja till. En hyressubvention som enligt skolforskaren Jonas Vlachos kan vara olaglig.¹¹

Enligt Göteborgs-Posten ville kommunledningen riva en äldre kommunal skola för att ge plats åt IES men det förslaget väckte så stora protester bland kommuninvånarna att kommunen backade. Men arbetet med att etablera IES fortsatte. Per Vorberg, ordförande i kommunstyrelsen för Moderaterna, menade att det fanns både en efterfrågan och ett behov av en IES-skola. Det motsades emellertid av kommunens tjänstemän som gjort en kartläggning av kommunens befolkningsutveckling. Den utredningen visade att kommunen hade ett överskott på elevplatser och om IES skulle öppna en skola för 600 elever (vilket är det genomsnittliga elevtalet i en IES-skola) skulle det bli ett överskott på cirka 700 elevplatser. Utredningen visade också att kommunens kostnader skulle öka om IES etablerade sig.

---

¹¹ <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/kommunen-kan-sponsra-friskolans-hyra-rattsosakert-och-godtyckligt>

Trots det fortsatte den moderatledda kommunledningen planeringen och föreslog att IES-skolan skulle placeras på en grusplan intill en befintlig kommunal skola. Men även detta förslag väckte protester. Kritikerna menade att planen var populär bland barnen och att det skulle kunna bli problem med trafiken om IES skulle starta där. En månad innan valet meddelade Per Vorberg att planerna hade stoppats. IES kommer inte att få bygga på grusplanen och att det bland annat är protesterna som har påverkat beslutet.

Oppositionsrådet Patrik Linde från Socialdemokraterna har hela tiden varit kritisk till att IES ska etablera sig i Härryda kommun. Han menar att det inte finns något behov av någon skola eftersom kommunen har ett överskott på elevplatser.

”Huvudproblemet är den kommunala ekonomin. Vi kommer få jättestora kostnader som vi kommer dras med en lång tid. Det kommer drabba skolan i kommunen som kommer tappa i kvalitet om man låter IES komma hit, säger Patrik Linde (S).”¹²

I SVT Nyheter säger kommunstyrelsens ordförande Per Vorberg från Moderaterna att de då får anpassa den kommunala verksamheten och slå ihop eller lägga ner skolor.

”Om man har två halvfulla skolor så ser man till att slå ihop dem så att man får en som är tom som man kan avveckla, säger han.”

Där ligger frågan i skrivande stund. Den moderata kommunledningen fortsätter och letar efter alternativa placeringar för en IES-skola, trots att det inte finns något behov och trots att det kommer att öka kommunens skolkostnader.¹³

Lerum

Även i Lerum var en IES-skola på gång under 2021. Enligt lokalpressen i Lerum skulle det ske i samarbete med fastighetskoncernen Skanska som skulle stå för byggnaden. Men planerna mötte motstånd från kommuninvånare som menade att det inte fanns något behov av fler elevplatser och att en etablering skulle öka både skolsegregationen och kommunens skolkostnader. Det skolansvariga kommunalrådet, Lill Jansson från Liberalerna, ansåg att det fanns ett behov och att det är viktigt med ökad valfrihet. Det fanns då en majoritet i kommunen bestående av Moderaterna, Centern, Liberalerna och Kristdemokraterna som ville starta IES-skolan. Men under våren 2022 ändrade sig Centerpartiet och beslöt tillsammans med opposition att stoppa planerna på den föreslagna platsen. Efter valet 2022 har en ny kommunledning etablerats i Lerum och vad det innebär för en eventuell IES-skolan är ännu för tidigt att säga.¹⁴

---

¹² <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/oppositionspolitikern-vi-kommer-fa-jattestora-kostnader>

¹³ <https://www.gp.se/nyheter/vastsverige/skolfragan-i-harryda-internationella-engelska-skolan-i-molnlycke-1.37913858>
<https://www.gp.se/nyheter/storgoteborg/efter-protesterna-planer-pa-att-bygga-ny-skola-i-molnlycke-avbryts-1.78662190>
<https://lokalpressen.eu/harryda/internationella-engelska-skolans-planer-stoppas-i-ma-lnlycke>

¹⁴ <https://www.partilletidning.se/nyheter/internationella-engelska-skolan-fick-nej-av-politikerna-1.71888769>
<https://e-tidning.lokalpressen.eu/p/lerum/2021-03-05/a/ny-friskola-kan-oppna-i-stenkullen-men-alla-ar-inte-lika-entusiastiska/2535/387053/19077877>

Karlskrona

Svenska Dagbladet har skildrat turerna kring etableringen av en IES-skola i Karlskrona. Kommunledningen, som fram till 2022 bestod av en koalition av Socialdemokraterna, Liberalerna och Centerpartiet, ville gärna ha en IES-etablering trots att antalet skolelever var på väg nedåt. En undersökning som kommunen beställt av revisionsföretaget KPMG visade att den kommunala skolan på kort sikt skulle ha kvar 90 procent av kostnaderna men förlora 100 procent av intäkterna vid en friskoleetablering.¹⁵

Trots det tycker kommunstyrelsens ordförande Sandra Bizzozero från Socialdemokraterna att en IES-etablering är bra.

”Vi tror att det leder till befolkningstillväxt, säger kommunalrådet Sandra Bizzozero (S).”

¹⁶

Den tanken utvecklas i Karlskrona kommuns Mål och Budgetdokument för 2023.

”Att arbeta vidare för en etablering av Internationella Engelska Skolan, IES, vilket gör Karlskrona attraktivt för näringslivet och den internationella marknaden.”¹⁷

Men än så länge har inte IES kommit i gång i Karlskrona. Diskussioner pågår mellan kommunen och IES men det finns ingen plats bestämd och i mars 2023 hade ingen ansökan om bygglov lämnats in.

Solna

I Solna planerade den förra kommunledningen, som bestod av M, L, MP, C och KD, för en etablering av en IES-skola. För att bereda IES ett tillräckligt stort elevunderlag beslöt kommunledningen att årskurserna 4 till och med 8 i Skytteholmskolan skulle läggas ner från och med hösttermin 2021. Enligt Svenska Dagbladet fick föräldrarna detta besked i ett mail hösten 2020. I mailet står det att IES ska etablera sig och att det påverkat de kommunala planerna.

”Därutöver etablerar sig Internationella Engelska Skolan i Huvudsta hösten 2021 och vi vet att många Solnaelever visat intresse för den skolan. Även detta påverkar behovet av platser i de kommunala skolorna.”¹⁸

Beskedet kom som en fullständig överraskning för föräldrarna. Skolan hade renoverats ett år tidigare och det fanns inget i de befolkningsprognoser och skolplaner som kommunen gjort som pekade mot en nedläggning. Eva Eriksson från den socialdemokratiska oppositionen i Solna var kritisk. Hon såg ett mönster där Solna ville ”ge bort” kommunala skolor till fristående. Under 2017 beslöt kommunen att lägga ner kommunala Bergshamraskolan till exempel. Det skedde efter att Raoul Wallenbergsskolorna AB anmält intresse att ta över verksamheten men det stoppades efter föräldraprotester.¹⁹

---

¹⁵ <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/sa-gick-det-till-nar-ies-kom-till-harryda>

¹⁶ <https://www.svd.se/a/x8M7Pj/oppnar-for-friskola-trots-nedskarningarna>

¹⁷ 2023 <https://www.karlskrona.se/globalassets/kommun-och-politik/mal-ekonomi-och-vision/dokument/karlskronaalliansens-budget-2023-med-planer-2024-till-2025.pdf>

¹⁸ <https://www.svd.se/a/7K79A8/friskola-ville-oppna-da-stangs-kommunens-skola>

¹⁹ <https://www.svd.se/a/1EMW8M/tre-elever-farre-darfor-stangs-skola-i-solna>

När kommunens nedläggningsplaner blev kända blev det stora protester bland föräldrarna som fick mindre än ett år på sig att planera för barnens fortsatta skolgång. Många såg det som att det blågröna styret ensidigt gynnade friskoleföretagen. Protesterna lyckades dock inte stoppa IES-etableringen utan skolan är i gång.²⁰

Värmdö

Under 2020 hade Värmdö kommun problem med ett vikande elevunderlag. Kommunen hade en överkapacitet på 900 elever i bland annat Munkmoraskolan, Ekedalsskolan och Farstavikens skola. Den moderatledda kommunledningen föreslog då att Munkmoraskolan skulle läggas ner vilket mötte protester. Samtidigt ville kommunledningen att IES skulle etablera sig med en skola för 600 elever. Tjänstemännen i kommunen varnade då för att överkapaciteten skulle bli än större i Värmdös skolor. Men utbildningsnämndens ordförande Cecilia Lindberg från Moderaterna trodde att de elever som pendlade till IES i Nacka skulle stanna kvar i Värmdö.²¹

Efter att IES har startat har antalet lediga kommunala skolplatser ökat från cirka 900 till 1300. En utveckling som innebär kraftigt ökade skolkostnader i kommunen. Nu ska kommunen göra en ny plan där de ska försöka samutnyttja sina lokaler på ett bättre sätt.²²

Vallentuna

Dagens Arena har rapporterat hur det gick till när den borgerliga kommunledningen i Vallentuna planerade för en IES-skola under 2018.

”Vi vet att det finns ett stort intresse bland våra barn och ungdomar att gå på den skolan. Det vet vi för många härifrån pendlar till IES i Täby och Kista, och det finns ett uppdämt behov hos de som söker och inte kommer in. Vi vill också främja valfriheten, och ge möjlighet för elever i Vallentuna att gå där de vill gå, säger Parisa Liljestränd.”²³

Eftersom det var lite osäkert med elevprognoserna slöt kommunledningen ett avtal med IES om att kommunen garanterade att de skulle ta över hyresavtalet om IES ville lämna kommunen. Det beslutet överklagades till förvaltningsdomstolen av Jerri Bergström från Socialdemokraterna och han fick rätt. En sådan garanti var ett otillbörligt gynnande av enskild näringsidkare.

Enligt Jerri Bergström är det ingen brist på skolor i Vallentuna och elevunderlag räcker inte för att motivera en skola till.

---

²⁰ <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/jB25ww/kommunala-skolor-laggs-ner--emmy-13-tvingas-byta-skola-for-andra-gangen>

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/skolnedlaggning-i-solna>

²¹ <https://www.nvp.se/Arkiv/Artiklar/2020/09/foraldrar-i-protestmote-mot-nedlaggning>

²² <https://www.nvp.se/Varmdo/Varmdo/alltfler-tomma-skolplatser-i-varmdo>

²³ <https://www.dagensarena.se/innehall/kommuner-ko-engelska-skolan/>

”Nej, för tusan, i augusti invigde vi en skola med 700 platser och 80 förskoleplatser, men tog bort en annan skola med 400 platser. Enligt barn- och ungdomsförvaltningen har vi ett överskott av skolplatser i Vallentuna, säger Jerri Bergström.”

Efter förvaltningsrättens dom har IES meddelat att de ska återkomma med ett annat förslag men det har ännu inte skett. Det finns byggklar mark disponerad för skolverksamhet i Vallentuna men kommunledningen har inte presenterat några förslag.

Ekerö

Dagens Nyheter har skildrat turerna i Ekerö när den moderatstyrda kommunledningen ville att IES-koncernen skulle etablera sig. IES sökte och fick tillstånd av Skolinspektionen att starta en skola. Under 2020 erbjöd kommunen det fastighetsföretag som IES samarbetade med, Nystad Stadsutveckling AB, att de kunde få köpa en fastighet till ett förmånligt pris. För att bestämma priset gjorde kommunen två värderingar. Den ena hade kommunens tjänstemän beställt av ett fristående företag och de kom fram till att 39 miljoner kronor var ett lämpligt pris. Den andra värderingen hade gjorts av en icke namngiven ”fastighetsutvecklare” och den låg på halva priset. Den moderata kommunledning beslöt då att ta medelvärdet av de två värderingarna och sålde fastigheten för knappt 28 miljoner kronor. Fastigheten såldes således till ett pris som låg cirka 11 miljoner eller cirka 28 procent under den oberoende värderingen.²⁴

Detta skedde utan upphandling, inga andra företag gavs någon möjlighet att komma med anbud. Tidningen Mälaröarnas Nyheter frågade dåvarande kommunalrådet Adam Reuterskiöld varför man inte gjort någon upphandling.

”Kommunen säljer marken till en exploatör som etablerar Engelska skolan och bygger lokaler till Birkaskolan. Det var det vi ville och det är därför vi säljer till den exploatören. Syftet är inte att sälja till absolut högstbjudande utan det är att skapa en fungerande skolverksamhet för Engelska skolan och Birkaskolan, svarade Adam Reuterskiöld.”²⁵

Birkaskolan är en stiftelsedrivna fristående skola som i dag har tillfälliga lokaler och planen är att de ska hyra permanenta lokaler av Nystad Stadsutveckling AB och att kommunen ska garantera hyran. Beslutet att sälja överklagades till förvaltningsrätten som friade kommunen. Efter att fastigheten har sålts har dock inget hänt. IES tillstånd löper ut 2024 och då finns ingen skolbyggnad klar. Det verkar som om IES intresse har svalnat när det gäller att starta en skola i Ekerö.

Partille

Partille Tidning har skildrat turerna när IES skulle starta en skola i Partille. Under 2018 drev kommunledningen på om en IES-skola trots att tjänstemännen ansåg att en sådan etablering skulle medföra påtagliga negativa följder för skolväsendet i kommunen. Med stöd av Sverigedemokraterna fick Alliansen igenom sin linje och under 2019 fick IES tillstånd av Skolinspektionen för en skola med 600 elever.

---

²⁴ <https://www.dn.se/sverige/forsaljning-av-skola-pa-ekero-vacker-hard-kritik/>

²⁵ Mälaröarnas Nyheter 20201125.

Oppositionen i Partille som består av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet var negativa till IES-skolan och under 2021 anslöt sig även Centern till de skeptiska. De partierna ville först ha en grundlig utredning om de konsekvenser som kan uppstå vid en IES etablering. Under 2022 kom frågan åter upp och då röstade oppositionen tillsammans med Centern nej till att gå vidare med en detaljplan för skolbyggnaden. Utan tomt att bygga en skola på blir det ingen IES-skola i Partille. ²⁶

Kävlinge

För ett par år sedan sa den borgerliga kommunledningen i Kävlinge ja till IES ansökan om att starta en skola. Under 2021 krävde IES att kommunen skulle gå in med kraftiga hyressubventioner för att de skulle starta. Enligt Dagens Arena reagerade kommunledningen negativt på kraven från IES och sa nej.

”För oss handlar det om principen. Vi valde att säga nej ur ett rättviseperspektiv och ett ekonomiskt perspektiv, säger Camilla Mårtensen (L), ordförande i bildningsnämnden i Kävlinge.” ²⁷

Där ligger frågan i dag, någon IES-skola i Kävlinge har ännu inte startat.

Trelleborg

När IES var på gång med en skola i Trelleborg under 2019 rapporterade Dagens Nyheter att IES bland annat krävde ett extra hyresstöd med 4 miljoner per år utöver den ordinarie skolpengen. Det kravet stöddes av den borgerliga majoriteten som består av Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna.

”Vi är beredda att göra detta för att få Engelska skolan till kommunen. Om det sedan blir 4 miljoner eller ett lägre belopp, det får visa sig när skolan är färdigbyggd, säger kommunstyrelsens ordförande Mikael Rubin (M).” ²⁸

I oppositionen var Lennart Höckert från Socialdemokraterna starkt kritisk till att gynna IES.

”Vi menar att kommunens pengar ska stanna i kommunens verksamhet där den kan komma eleverna till del, och inte att vinsten skickas vidare för att betala för andra saker. Vi vet ju inte ens om pengarna stannar i Sverige, säger Lennart Höckert och syftar på att Engelska skolan redovisar hundratals miljoner i vinst samtidigt som den öppnar nya skolor utomlands.”

Läsåret 2021/22 hade ingen IES-skola startat i Trelleborg.

---

²⁶ <https://www.partilletidning.se/nyheter/oeniga-politiker-bromsar-beslut-kring-engelska-skolan-i-partille-1.57771821>

<https://www.partilletidning.se/nyheter/radarparet-fran-oxledsskolan-vann-kvartsfinalen-pa-radion.891ad93d-89b5-45bb-a501-ecccd9382c3e>

²⁷ <https://www.dagensarena.se/innehall/nej-till-engelska-skolan-kavlinge/>

²⁸ <https://www.dn.se/nyheter/sverige/politisk-strid-om-engelska-skolans-formaner/>

Östersund

Under 2018 avstyrkte Barn- och utbildningsnämnden i Östersund en ansökan från IES om att starta en skola. Den dåvarande förvaltningschefen skrev bland annat att en IES-skola skulle öka konkurrensen om behörig personal, kunna öka kostnaderna genom bindande hyresavtal och förstärka den socioekonomiska segregationen. Då satt Socialdemokraterna i ledningen för kommunen och de sa nej till en IES-skola.

Efter valet 2018 blev det en borgerlig majoritet och de ville gärna att IES skulle etablera sig. De var så angelägna att de var beredda att subventionera koncernen med 60 miljoner kronor för att rusta upp de lokaler som IES skulle flytta in i. Förslaget väckte kraftiga protester från oppositionen som försökte stoppa det.²⁹

Journalisten Linda Hedenljung på Östersunds-Posten har granskat hur Östersunds kommun hanterade Internationella engelska skolans etablering på orten. I en intervju i lärarfackets tidning Vi lärare beskriver hon hur kommunledningen mörkade när man förhandlade med IES

”Vi kunde även visa hur mycket kommunen gick Engelska skolan till mötes för att hyran skulle bli i exakt den nivå som behövdes för elevpengen, och att de bara behövde betala för en viss del av renoveringen av en gammal skollokal.”³⁰

Protesterna lyckades inte stoppa skolan utan den öppnade 2020 och under läsåret 2021/22 hade den 450 elever. Linda Hedenljung från Östersundsposten har beskrivit det nya läget för de kommunala skolorna efter att IES har startat.

”Just nu är det flyttkaos här. Det finns skolor som behöver renoveras och man vet att IES förväntas ta upp emot 600 elever från andra skolor. En kommunal skola lades ner efter sommaren och nu har beslut tagits att lägga ner ytterligare en. Det blir en dominoeffekt. Elever får flytta kors och tvärs över stan och det har varit uppror bland föräldrar och lärare. Hela flyttkarusellen beror på att man försöker ta höjd för ett större elevtapp till IES.”

Samma bild har Rosi Hoffer från Socialdemokraterna.

”Man har redan stängt två skolor och det kan komma att stängas fler skolor om det öppnar någon fler friskola. Det är ju så det fungerar, säger Rosi Hoffer (S).”³¹

IES-skolor får kritik av Skolinspektionen

Sigtuna

Under våren 2022 genomförde Skolinspektionen en tillsyn av IES i Sigtna och fann allvarliga brister. I årskurserna 5 till och med 8 hade eleverna för stor andel av undervisning på engelska. IES har tillstånd att undervisa till viss del på engelska men i Sigtna fick

---

²⁹ <https://www.dagensarena.se/innehall/kommuner-ko-engelska-skolan/>

³⁰ <https://www.vilarare.se/nyheter/friskolor/hon-avslojade-kommunens-morklaggning>

³¹ <https://www.op.se/2022-05-25/sur-eftersmak-for-kommunen-nar-engelska-skolan-vaxer--det-gar-ut-over-eleverna>

eleverna mer än hälften av undervisningstiden på engelska. Dessutom har eleverna undervisats av ett flertal lärare som saknar lärarlegitimation eller behörighet att undervisa i de ämnen och årskurser där de undervisar.

Några exempel från Skolinspektionens rapport: Fem av sju lärare som undervisar i ämnena engelska och moderna språk saknar lärarlegitimation. Fyra av dem har en utländsk lärarutbildning medan en som undervisar i tyska saknar lärarutbildning. Språkundervisning omfattas inte av de undantagsbestämmelser som gäller för IES. En av de lärare som har utländsk lärarutbildning undervisar på svenska i matematik.

Dessutom har fem av de utländska lärarna, som saknar lärarlegitimation, självständigt satt och signerat ett stort antal betyg. Rektorn som också saknar lärarlegitimation har i efterhand signerat lärarnas betyg. Om lärare saknar lärarlegitimation ska betyget sättas i samråd med en lärare som har legitimation. IES Sigtuna hade även brister som gällde elevernas rätt till stöd om de riskerade att inte nå målen och att lektioner i musik och slöjd hade ställts in.³²

Täby

Efter en artikel i Aftonbladet 2022 beslöt Skolinspektionen att undersöka de klädregler för eleverna som IES-skolan i Täby hade. I tillsynsrapporten beskriver Skolinspektionen elevernas uppfattning.

”I Skolinspektionens intervjuer beskriver eleverna att innebörden av skolans ordningsregel om elevernas klädsel är att eleverna inte får visa bh-bandet, inte ha urringade tröjor och inte ha kjolar eller shorts som är kortare än där fingerspetsarna slutar när eleven står med rak arm och raka fingrar längs med sidan. Eleverna uppger också att de inte får ha kläder som visar magen. Vissa elever säger att det är okej att visa magen lite, men att de inte får visa naveln, och andra elever säger att de inte får visa hud på magen alls, även om naveln inte syns.”³³

”Elever beskriver i intervjuerna att de flesta eleverna följer skolans klädregler, men att det händer att elever blir tillsagda på grund av sin klädsel. Flera elever uttrycker att de upplever att det är problematiskt att lärarna säger till eleverna om deras klädsel. Elever beskriver även att klädreglerna drabbar flickor hårdare än pojkar.”

Skolans rektor och lärare har inte samma bild av klädreglerna som eleverna. Enligt lärarna ska eleverna klä sig på ett sätt som passar för en arbetsplats och att de ska klä sig på ett respektfullt sätt och något armtest förekommer inte. En lärare säger emellertid att de ska erbjuda eleven något att sätta på sig om det är problem med klädseln.

Skolinspektionen tar elevernas uppgifter på allvar.

”Skolinspektionens utredning visar att Internationella Engelska Skolan Täbys ordningsregel i praktiken innebär att elever inte får ha vissa typer av kläder och klädmodeller. Utredningen visar vidare att skolpersonal tillrättavisar elever som inte följer klädreglerna. Enligt Skolinspektionens bedömning bör elevernas val av klädsel ses som ett individuellt uttryck som normalt bestäms av eleverna själva.

---

³² <https://siris.skolverket.se/siris/ris.openfile?docID=625624>

³³ <https://siris.skolverket.se/siris/ris.openfile?docID=625706>

Skolinspektionen bedömer att innebörden av den aktuella ordningsregeln begränsar elevernas frihet att själva välja hur de vill klä sig, vilket inte är förenligt med skolans uppdrag om att gestalta och förmedla värden om individens frihet och integritet.”

IES får kritik i media

Landskrona

Under hösten 2022 har Tidningen Sydsvenskan haft en reportageserie om IES-skolan i Landskrona som de sammanfattar i en ingress.

”Det finns ett djupt missnöje bland föräldrar mot Internationella engelska skolan i Landskrona. Under året har en våg av anmälningar mot skolan kommit till Skolinspektionen. Föräldrar och barn vittnar om kollektiva bestraffningar och att rektorn godtyckligt stänger av elever.”³⁴

Tidningen Aftonbladet rapporterade att eleverna på IES-skolan i Landskrona måste bära ett särskilt toa-pass när de ska besöka toaletten under lektionstid.³⁵

IES-koncernens presschef Lars Anders Johansson svarar Aftonbladet att systemet med toa-pass finns på flera av koncernens skolor.

”En del av våra skolor använder sig av hall passes, eftersom vi tycker att det är viktigt att eleverna deltar i lektionerna och inte uppehåller sig i korridorerna mer än nödvändigt på lektionstid.”

IES får kritik av lärarfacket

I januari 2023 rapporterade Lärarfackets tidning ”Vi lärare” om arbetsmiljöproblem för lärarna på IES-skolan i Landskrona.

”Enligt Sveriges Lärares anmälningar drabbas lärare av panikångest, hinner inte gå på toaletten och blir uppringda även om de vabbar eller är sjuka.”

”Det finns inga rutiner för uppföljning, personal vet inte hur man gör tillbudsrapporter, vi i facket måste påminna arbetsgivaren samt visa hur man gör anmälningar om arbetsskada. Det är vi som måste kalla till skyddskommittémöten. När de fackliga gör detta får vi ett motstånd, i stället för samarbete, säger Jessica Fryksten.”³⁶

Skolan är en av fem inom IES-koncernen där Sveriges Lärare bestämt sig för att begära att åtgärder sätts in kring arbetsmiljön det senaste året. De övriga är Hässelby, Täby, Sundbyberg och Uppsala.

Sten Svensson

---

³⁴ <https://www.sydsvenskan.se/2022-12-12/foraldrar-larmar-om-engelska-skolan-i-landskrona--elever-stangs-av-utan-forvarning>

³⁵ <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/69BRm3/engelska-skolan-i-landskrona-har-toa-pass-for-eleverna>

³⁶ <https://www.vilarare.se/nyheter/arbetsmiljo/sveriges-larare-darfor-anmaler-vi-ies-skolorna/>

Rapporten Internationella Engelska skolan i siffror visar antal skolor, antal elever per skola, lärartäthet, meritpoäng med mera läsåret 2020/21.

<http://likvardigskola.nu/wp-content/uploads/2022/11/Rapport-3-2022-IES-i-siffror.pdf>